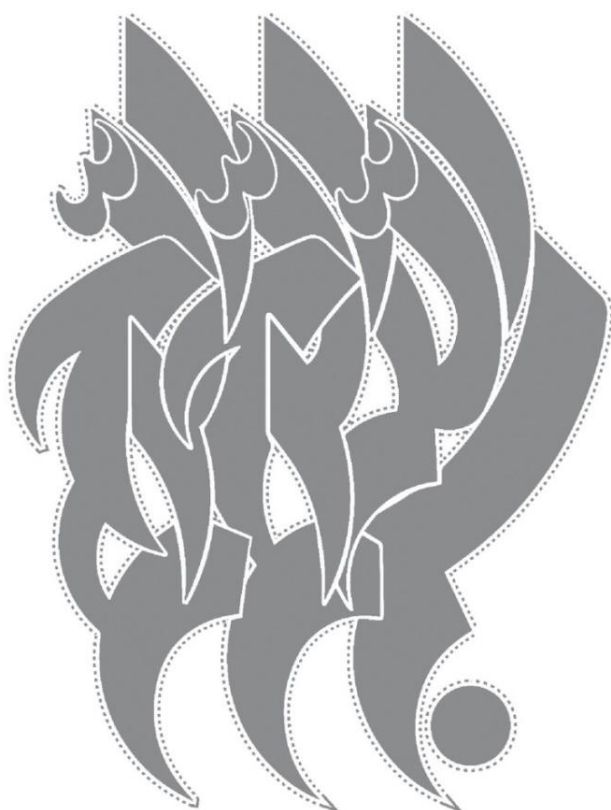

سرشناسه	کوگورولو، فدریکو Cugurullo, Federico
عنوان و نام پدیدآور	شهرسازی فرانکنشتاین: بوم‌شهرها، شهرهای هوشمند و خودمختار، هوش مصنوعی و نقطه پایانی برای شهر / نویسنده فدریکو کوگورولو؛ مترجمان حسین حاتمی‌نژاد، بابک محیط، ابوالفضل منصوری‌اطمینان.
مشخصات ظاهری	368 ص.: مصور، نقشه.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۸۲۶۲-۲۰-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	عنوان اصلی: Frankenstein urbanism: eco, smart and autonomous cities, artificial intelligence and the end of the city, ۲۰۲۱.
یادداشت	کتاب حاضر با عنوان "شهرسازی فرانکنشتاینی شهرهای بومی، هوشمند، و خودمختار، هوش مصنوعی و غایت شهر" با ترجمه رضا طولابی توسط موسسه آموزشی تالیفی ارشدان در سال ۱۴۰۱ منتشر شده است.
یادداشت	کتابنامه: ص. [314] - 368.
عنوان دیگر	بوم‌شهرها، شهرهای هوشمند و خودمختار، هوش مصنوعی و نقطه پایانی برای شهر.
عنوان دیگر	شهرسازی فرانکنشتاینی شهرهای بومی، هوشمند، و خودمختار، هوش مصنوعی و غایت شهر.
موضوع	شهرنشینی — فلسفه Urbanization -- Philosophy توسعه پایدار شهری Sustainable urban development شهرهای هوشمند Smart cities هوش مصنوعی — جنبه‌های اجتماعی Artificial intelligence -- Social aspects
شناسه افزوده	حاتمی‌نژاد، سیدحسین، ۱۳۳۵ - ، مترجم
شناسه افزوده	محیط، بابک، ۱۳۶۴ -
شناسه افزوده	منصوری اطمینان، ابوالفضل، ۱۳۵۸ -، مترجم
شناسه افزوده	دانشگاه صنعتی اراک. انتشارات
رده بندی کنگره	HT۱۵۳
رده بندی دیویی	۷۶۰/۱/۳۰۷
شماره کتابشناسی ملی	۹۷۶۳۴۷۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

شهرسازی فرانکشتاین

بوم شهرها، شهرهای هوشمند و خودمختار،

هوش مصنوعی و نقطه پایانی برای شهر

نویسنده:

فدریکو کوگورولو

مترجمان:

دکتر حسین حاتمی نژاد

استاد دانشگاه تهران

بابک محیط

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه خوارزمی، تهران

ابوالفضل منصوری اطمینان

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تهران

عنوان: شهرسازی فرانکشتاین (بوم شهرها، شهرهای هوشمند و خودمختار، هوش مصنوعی و نقطه پایانی برای شهر)

نویسنده: فدریکو کوگورولو

مترجمان: دکتر حسین حاتمی نژاد، بابک محیط، ابوالفضل منصوری اطمینان

صفحه‌آرایی و ویراستاری: نسیم ناصری مقدم

چاپ و صحافی: مؤسسه مهراد

طراحی جلد: امین حیدری

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۲۶۲-۲۰-۸

حق چاپ محفوظ است.

آدرس: اراک - خیابان دانشگاه - دانشگاه صنعتی اراک - کدپستی ۳۸۱۸۱۴۶۷۶۳

معرفی کتاب شهرسازی فرانکنشتاین

این کتاب روایت آزمایش های شهری آینده‌نگرانه است؛ نظریات مطرح‌شده قبل از توسعه این آزمایش ها و هیولاهای حاصل از آن را شرح می‌دهد، که ممکن است نقطه پایانی بر شیوه شهرسازی ما باشد. این روایت سه بخش دارد، اول بوم‌شهر^۱، دوم شهر هوشمند^۲ و سوم شهر خودمختار^۳ را بررسی می‌کند، که قرار است مکانی برای تبدیل تدریجی فناوری‌های هوشمند موجود به هوش مصنوعی باشند، که این روند خود مدیریت شهر را از حیطه کنترل انسان‌ها خارج می‌کند.

این کتاب به‌طور تجربی به بررسی شهر مصدر^۴ در ابوظبی و هنگ‌کنگ می‌پردازد تا تحلیلی انتقادی از آزمایش های بوم‌شهر (شهرهای سازگار با محیط‌زیست) و شهرهای هوشمند و پایداری آنها ارائه نماید؛ همچنین برای نمایش ظهور هوش مصنوعی شهری در فضاها و مقیاس‌های جغرافیایی مختلف، نمونه‌های فراوانی برگرفته از زندگی واقعی را مطرح می‌کند. این کتاب به لحاظ نظری، برای شرح سیر عبور از شهرهای هوشمند و بوم‌شهرها و رسیدن به شهر خودمختار، و تأمل در معنا و مقصود شهرها، عرصه فلسفه، مطالعات شهری و نظریه برنامه‌ریزی را طی می‌کند، آنهم در شرایطی که در محیط انسان‌ساخت هوش انسانی و هوش غیرزیستی با هم در تضاد هستند.

شهرسازی سنت‌شکنانه و پیشگویانه فرانکنشتاین، تکامل آزمایشگری شهری را از دریچه داستان فرانکنشتاین^۵ اثر مری شلی^۶ بررسی می‌کند، و در عین حال در مورد شیوه شهرسازی اعلام خطر می‌کند، شیوه‌ای که محصول آن به هیولای فرانکنشتاین شباهت دارد:

¹ eco-city

² smart city

³ autonomous city

⁴ Masdar City

⁵ Frankenstein

⁶ Mary Shelley

موجودی چندتکه که از کنترل انسانی و درک انسانی گریزان است. این کتاب دانش لازم را در اختیار دانشگاهیان، دانشجویان و متولیان قرار می‌دهد که به شناخت و مشارکت در آزمایش‌های شهری متعدد - که اکنون فعال و آماده خروج از آزمایشگاه و ورود به شهرهای ما هستند - علاقمهندند.

فدریکو کوگورولو^۷، استادیار شهرسازی هوشمند و پایدار در کالج ترینیتی^۸ دبلین، ایرلند
منبع الهام و چارچوب تحلیلی «فدریکو کوگورولو» برای بررسی آنچه او اصطلاحاً شهرسازی فرانکشتاین می‌نامد برگرفته از شاهکار مری شلی است: توسعه شهری آزمایشی که به منظور ایجاد پایداری طراحی شده، ولی با جلوه‌های هیولایی تجلی می‌یابد. تحلیل او نوعی نقد مقتدرانه از خلق گفتمانی و مادی بوم‌شهرها، شهرهای هوشمند و شهر خودمختار آینده است.»

راب کیچین^۹، استاد جغرافیای انسانی، دانشگاه ملی ایرلند، مینوت، ایرلند
«کوگورولو در شهرسازی فرانکشتاین، ادبیات علمی تخیلی را به طرزی استادانه با تحلیلی از شهرهای واقعی ترکیب می‌کند تا نشان دهد که در سیر تلاش به سوی آینده شهری خودمختار، تمایزی بین تخیل و واقعیت وجود ندارد. این کتاب به لحاظ نظری جسورانه و از لحاظ تجربی غنی است، و نشان می‌دهد شیفتگی فعلی به شهرهای ذی‌شعور چگونه به واسطه تبدیل ژست‌های اتوپیایی^{۱۰} (مدینه فاضله) عظیم آزمایش‌های بوم‌شهرها و شهرهای هوشمند به هیولاهای فرانکشتاین ایجاد می‌شود. این کتاب حاوی مطالب خواندنی ضروری برای کسانی است که به نظریه آینده شهری و همچنین به آینده عملی شهرسازی هوشمند علاقه مند هستند.»

آیونا داتا^{۱۱}، استاد جغرافیای انسانی، کالج دانشگاهی لندن، بریتانیا

^۷ Federico Cugurullo

^۸ Trinity College

^۹ Rob Kitchin

^{۱۰} utopian

^{۱۱} Ayona Datta

«آیا شهرنشینی هوشمند جدید خالق نوعی هیولای فرانکنشتاین است که با حسن نیت ساخته شده، اما به دشمنی با اربابانش برمی خیزد؟ این کتاب نشان می‌دهد که تنها راه رهایی از کابوس شهرسازی فرانکنشتاین این است که عاشق هیولاهایمان باشیم. شهرسازی هیولوار فقط حاصل واگذاری شهر به فن‌سالاران است. لذا باید شهرسازی به لحاظ عمومی و سیاسی جذاب باشد. و این دقیقاً همان چیزی است که آموزه‌های این کتاب ملتسمانه از ما می‌خواهند انجام دهیم.»

اریک سوینگدو^{۱۲}، استاد جغرافیا، دانشگاه منچستر، بریتانیا

«فدریکو کوگورولو در این کتاب فاخر بررسی می‌کند که چگونه بشریت در طلب شهرهای آرمانی - و جوامع آرمانی همراه با این شهرها- در مواردی باعث خلق نوعی هیولا می‌شود. فرانکنشتاین استعاره مناسبی است، زیرا اشکال شهرسازی آزمایشی که کوگورولو در مورد آن صحبت می‌کند، مانند هیولا وحشتناک، ولی بسیار زنده هستند. مطالعات موردی مستند در ابوظبی و هنگ‌کنگ ابهامات و نخبه‌گرایی موجود در شهرهای هوشمند را بررسی می‌کنند، که شاید برجسته‌ترین جلوه شهرسازی آزمایشی باشد. کوگورولو بدون داشتن چشم‌اندازی کلی از آینده شهری، پوچی و خطرات نوآوری فناورانه را به طرز استادانه توضیح می‌دهد. با این حال، او معتقد است باید در مورد نوع شهری که طالب آن هستیم پژوهش جمعی انجام دهیم، و به جای رد فناوری، محتاطانه به آن نزدیک شویم.»

وانسا کاستان بروتو^{۱۳}، استادیار همکار، مؤسسه شهری، دانشگاه شفیلد، انگلستان

«شهرسازی فرانکنشتاین با طرح روایتی از هیولا، نقدی خیره‌کننده و مؤثر از ادبیات معاصر، شیوه‌ها و پیامدهای شهر هوشمند ارائه می‌کند. تأملی متقاعدکننده و روشن در مورد برخی نگرانی‌های جدی در زمینه فناوری، مکاتب فکری مرتبط با آن و وضعیت کنونی شهرهای ما.»

آلبرتو وانولو^{۱۴}، استاد جغرافیای سیاسی و اقتصادی، دانشگاه تورین، ایتالیا

¹² Erik Swyngedouw

¹³ Vanesa Castán Broto

¹⁴ Alberto Vanolo

«شهرسازی فرانکنشتاین نقدی ژرف در زمینه شهرهای هوشمند و بوم‌شهرها و شهر جدید هوش مصنوعی است. جالب است که فدریکو کوگورولو متوجه می‌شود که منطق ساخت این شهرها به‌طور قیاسی شبیه آزمایشی است که هیولای فرانکنشتاین را خلق می‌کند. این کتاب با تمرکز بر شهر مصدر و هنگ‌کنگ، معنای شهرسازی در طرح‌های مبتنی بر فناوری -که باعث دگرگونی شهرهای ما می‌شود- را مورد بازنگری قرار می‌دهد.»

فولونگ وو^{۱۵}، دفتر برنامه‌ریزی بارتلت، کالج دانشگاه لندن، بریتانیا

¹⁵ Fulong Wu

تقدیر و تشکر نویسنده

سال‌ها پیش مادرم در یک روز بارانی عجیب، مرا برد تا فیلم فرانکنشتاین با نقش‌آفرینی برانا^{۱۶} را ببینم. سینما قدیمی و تاریک بود و من حس می‌کردم در دنیای متفاوتی هستیم، که دور از زادگاهم کالیاری^{۱۷} معروف به شهر خورشید است، و آسمان آنجا به‌ندرت به رنگ خاکستری درمی‌آید. شاید من وارد دنیای دیگری شده بودم، زیرا پس از تماشای آن فیلم، و بعدها با خواندن کتابی که این فیلم با الهام از آن ساخته شده بود، دیگر هیچوقت زندگی من مثل سابق نشد. مادر به خاطر خریدن آن بلیط و اینکه دستم را گرفتی از تو متشکرم.

از آن زمان، سیاحت و ماجراجویی بی‌نظیری برای کسب دانش در وجود من جریان داشته که حالا در این کتاب به اوج خود رسیده است. پدر از تو ممنونم که اشتیاق به سفر را در من پروراندی. الی، خواهرم از اینکه علاقه من به طراحی شهری را تحریک کردی از تو متشکرم (و متأسفم که وقتی غرق کار میدانی در خاورمیانه بودم، نتوانستم در مراسم فارغ‌التحصیلی تو شرکت کنم).

خاله لالا، عمو مائو و خاله واله از اینکه ماجراهای الهام‌بخش سفرتان را با من در میان گذاشتید از شما متشکرم. از سالواتور، واندا و آنجلا، بهترین پدربزرگ و مادربزرگ‌هایی که می‌توانستم داشته باشم، تشکر می‌کنم، که متأسفانه فقط آغاز سفرم را دیدند. زمانی که من دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه کالیاری بودم، به‌واسطه استاد جیان جیاکومو اورتو^{۱۸} شیفته شهرهای آرمانی شدم. استاد از شما متشکرم. دین فکری زیادی به شما دارم.

بعدها وقتی دوره دکترایم را در کینگز کالج لندن شروع کردم، خوشبختانه زیر نظر استاد راب ایمری^{۱۹} و دکتر کلر هریک^{۲۰} قرار گرفتم. از شما اساتید متشکرم که مرا به مسیر درست هدایت کردید، و مهمتر از

¹⁶ Branagh

¹⁷ Cagliari

¹⁸ Gian Giacomo Ortu

¹⁹ Professor Rob Imrie

²⁰ Dr Clare Herrick

همه، از شما ممنونم که وقتی لجوجانه در مسیر مخالف حرکت می‌کردم از خودتان بردباری نشان دادید. در نهایت من به شهر مصدر رسیدم و کار خوب پیش رفت.

همکارانم در دوره دکترای نیک، سام، باربارا، ربکا، مارتا، یونگ‌گوئن و ماریا، از شما تشکر می‌کنم که به طور معجزه‌آسایی باعث شدید من در شهری جنون‌زده مانند لندن حس کنم در وطن خودم هستم.

وقتی مدرس دانشگاه منچستر بودم ایده نوشتن این کتاب به ذهنم رسید؛ هرگز امکان نداشت در آنجا بتوانم مرزی بین همکاران و دوستانم ترسیم کنم. علی، بیل، جوآن، سرجیو، فیلیپو، لوکاس، جی‌زد، مارتین، استفان، ساسکا، کوین، نوئل، سارا، جیمی، جن، جانی، هلن، اریک، ماریا و ساسکیا، از شما ممنونم که هر روز حضور در دفتر را به خاطره‌ای زیبا تبدیل کردید.

ایده‌ها در دانشکده ترینییتی دوبلین به کلمات تبدیل شدند. کیان، فیل، پادریاگ و آنا از شما ممنونم که پیش‌نویس‌های اولیه کتاب را شجاعانه بررسی کردید، و وقتی به نظرات شما نیاز داشتم، درب دفترتان همیشه به رویم باز بود. همین‌طور مراتب قدردانی‌ام را از اندی کارونن، پدی برزنیهان، راب کاوولی و پائولین مک‌گویرک اعلام می‌کنم، که مثل کیمیاگرانی خردمند، قالب روایی کتاب را به دقت بررسی کردند؛ همچنین از ویراستارانم اندرو مولد، اگل زیگایت و فی لیرینک ممنونم که معتقد بودند این قالب غیرمتعارف حتماً اثرگذار خواهد بود.

ابتدا مجبور شدم به دور دنیا سفر کنم تا بتوانم کتاب را به شکلی که الان هست استادانه به رشته تحریر درآورم. در غیاب دوستانی که مرا هدایت کردند، یقیناً راه را گم می‌کردم. با تشکر از جانفرانکو، برنا، فهمینا و آنتونیو (دبی)، ثریا (شارجه)، نات (هنگ‌کینگ)، مونا (اسوان)، ون (تایپه)، جوآنا (آتن)، کات، سیمون، الیزابت و صوفیا (بالتیمور)، آندریا، مارینا، جاکوب و دیوید (فرایبورگ)، استفانو و النونورا (تورین)، مارتینا، رومن، آندریا، دوروتی، کارول، رانسفورد، میچا و ویمو (دوبلین)، جیاچی، استه، داوی، سلی، مات، فده، سیمو، جیجی، لورنزو و الیزابتا (کالیاری).

از شما سپاسگزارم که این کتاب را برای مطالعه انتخاب کرده‌اید، و از دانشجویانم در دوبلین و منچستر ممنونم که برخلاف شما چاره‌ای جز شرکت در سخنرانی‌های من و شنیدن یاوه‌گویی‌های من در مورد فرانکشتاین نداشتند، درحالی‌که فقط می‌خواستند نحوه ایجاد پایداری در شهرها را بدانند. و در آخر، مری شلی از تو ممنونم که ذهنم را سرشار از کابوس‌های زیبا کردی، و لینگلی^{۲۱} از تو ممنونم که ذهنم را سرشار از رؤیا کردی.

²¹ Lingli

فهرست مطالب

فصل اول: در باب شهرها و هیولاها.....	۱۵
مقدمه	۱۶
معادله شهری	۱۸
پایداری شهری	۲۵
شهرسازی آزمایشی و شهر آرمانی	۳۱
روش‌شناسی	۳۹
ساختاربندی کتاب	۴۱
فصل دوم: نظریه‌های شهرسازی اکولوژیک.....	۴۷
مقدمه	۴۸
برنامه‌ریزی بوم‌شهر	۵۱
طراحی بوم‌شهر	۶۳
اداره بوم‌شهر	۶۸
نتیجه‌گیری	۷۶
فصل سوم: نظریه‌های شهرسازی هوشمند.....	۷۹
مقدمه	۸۰
مدرنیته و شهر هوشمند	۸۶
مدرنیسم و شهر هوشمند	۸۹

مدرنیته سبک و تولد نامرئی شهر هوشمند	۹۸
نتیجه‌گیری.....	۱۰۶
فصل چهارم: آزمایش بوم‌شهر یا اکو شهر.....	۱۱۱
نمونه موردی: شهر مصدر	۱۱۱
مقدمه	۱۱۲
بافت شهر مصدر	۱۱۵
تجارت در شهر مصدر	۱۲۱
برنامه‌ریزی شهر مصدر	۱۲۹
پایداری شهر مصدر	۱۳۵
نتیجه‌گیری.....	۱۴۲
فصل پنجم: آزمایش یک شهر هوشمند	۱۴۸
نمونه موردی: هنگ‌کنگ	۱۴۸
مقدمه	۱۴۹
بافت و ریشه شهرسازی هوشمند در هنگ‌کنگ	۱۵۴
برنامه‌ریزی و جغرافیای شهرسازی هوشمند در هنگ‌کنگ.....	۱۶۲
پارک علم و فناوری هنگ‌کنگ.....	۱۶۸
نتیجه‌گیری.....	۱۷۷
فصل ششم: معادلات شهری جان می‌گیرند.....	۱۸۹

۱۹۰	مقدمه
۱۹۳	شهرسازی فرانکشتاین
۲۰۳	معادلات شهری معیوب
۲۰۹	تنها در تاریکی
۲۱۷	نتیجه‌گیری
۲۳۰	فصل هفتم: هوش مصنوعی و ظهور شهر خودمختار
۲۳۱	مقدمه
۲۳۳	هوش مصنوعی
۲۴۳	شهرها و انواع هوش مصنوعی
۲۵۵	پایداری (یا ناپایداری) شهر خودمختار
۲۶۹	نتیجه‌گیری
۲۷۴	فصل هشتم: کسوف عقل و خرد شهری
۲۷۵	مقدمه
۲۸۰	فرا انسانگرایی و فراشهرسازی
۲۹۳	کسوف خرد
۳۰۳	اهداف غایی
۳۱۴	فهرست منابع